

Raqamlashtirishni ijtimoiy hayotga ijobiy va salbiy ta'siri masalasi.**Вопрос о положительном и отрицательном влиянии цифровизации на общественную жизнь.****The question of the positive and negative effects of digitization on social life.****Sh.Rashidov nomidagi SamDU****mustaqil izlanuvchisi****D.X.Shukurova****Rezyume**

Ushbu maqola raqamli jamiyat va raqamli ta'lim jarayonlarining ijtimoiy hayotga ta'siri masalasi yoritilgan. Falsafa va pedagogika sohalarida raqamli ta'lim keng ilmiy-nazariy tadqiq etilmoqda. Raqamli jamiyatda ko'plab sohalarning raqamlashuvi kechayotgani yoritilgan.

Kalit so'zlar: raqamlashtirish, raqamli ta'lim, raqamli jamiyat, kompyuter, virtual olam, tadqiqot.

Резюме

В данной статье рассматривается влияние цифрового общества и цифровых образовательных процессов на социальную жизнь. Цифровое образование широко изучается в области философии и педагогики. Подчеркнуто, что в цифровом обществе происходит цифровизация многих сфер.

Ключевые слова: цифровизация, цифровое образование, цифровое общество, компьютер, виртуальный мир, исследования.

Resume

This article covers the impact of digital society and digital educational processes on social life. Digital education is widely studied in the fields of philosophy and pedagogy. It is highlighted that many areas are being digitized in the digital society.

Key words: digitization, digital education, digital society, computer, virtual world, research.

Jamiyatni raqamlashtirish obyektiv ravishda aniqlangan axborot texnologiyalarining paydo bo'lishi va rivojlanishi bilan bog'liq. Raqamli texnologiya

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-4

zamonaviy kompyuterlarning rivojlanishi va World Wide Web paydo bo'lishi bilan paydo bo'ldi. Raqamli texnologiyalarning paydo bo'lishi va rivojlanishi texnologiya tarixidagi muhim bosqich bo'lib, insoniyat jamiyatiga chuqur ta'sir ko'rsatdi. Kompyuter olimi Mark Vayzer (1991) bashorat qilganidek, insoniyat hamma joyda tarqalgan hisoblash davriga qadam qo'yadi, bunda raqamli texnologiyalar odamlar hayoti bilan chambarchas bog'liq[1]. Negroponte (1995) barcha ommaviy axborot vositalari tez raqamlashtirilishini va kompyuterlar yuz va nutqni aniqlashni amalga oshirishi va foydalanuvchilar bilan aqlli muloqot qilishini ta'kidladi. O'sha paytda ilmiy fantastikadek ko'ringan bu bashoratlar o'tgan o'ttiz yil ichida birin-ketin amalga oshdi va tasvirlangan manzaralar odamlarning kundalik hayotida odatiy holga aylandi.

Raqamli jamiyatning tabiati va uning o'z-o'zini identifikatsiya qilish, amalga oshirish, kundalik hayot, guruhga a'zolik, ijtimoiy institutlar va ijtimoiy tengsizlik, jamiyatshunoslarni qiziqtirgan barcha an'anaviy savollarga ta'sirini o'rganishning qimmatli usullari bo'lib qolmoqda. Raqamli qurilmalar va platformalardan ma'lumotlarni yaratish va yozib olish uchun ijtimoiy tadqiqotlar uchun foydalanishning turli usullari mavjud. Hatto eski uslubdagi tadqiqot usullari ham raqamlashtirilgan. Ijtimoiy so'rovlar ko'pincha kompyuterlarda to'ldiriladi va ma'lumotlar avtomatik ravishda ma'lumotlar bazasiga kiritiladi va qog'oz so'rovlar oxir-oqibat tahlil qilish uchun kompyuterlashtirilgan tizimga kiritilganda raqamlashtiriladi. Onlayn so'rovlar endi akademik va tijorat ijtimoiy tadqiqotchilari tomonidan tobora ko'proq foydalanilmoqda.

Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi bilan insoniyat jamiyati raqamli jamiyatning mutlaqo yangi davriga kirdi. 2021 yil oxiriga kelib, mobil tarmoq qamrovi dunyo aholisining 95 foiziga yetdi, 88 foizi 4G mobil tarmoqlari bilan qamrab olingan (2022)[2]. Odamlar noutbuklar, planshetlar, smartfonlar va aqlli soatlar kabi raqamli qurilmalardan ma'lumotlarga kirish, muloqot qilish, iste'mol qilish, ko'ngil ochish va ilovalar orqali jamoat hayotida ishtirok etish uchun keng foydalanadilar. Raqamli texnologiya nafaqat ijtimoiy hayotning asosiy qiyofasini qayta tikladi, balki tub ijtimoiy o'zgarishlarni ham keltirib chiqardi. Dirk Helbing fikricha, biz smartfonlarimizga qaram bo'lsakda, atrofimizdagi dunyo jimgina o'zgarmoqda raqamli texnologiyalar nafaqat inson nutqi va institutlarini yaratadi, balki butun dunyoni qayta shakllantiradi. Xitoylik olimlar ham xuddi shunday fikrda.

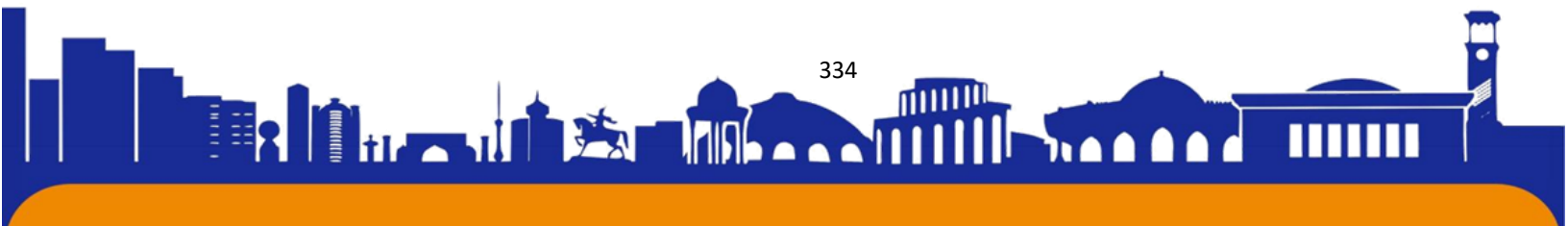
Tszesi Tsyu ta'kidlaganidek, raqamli jamiyat tarmoq o'zaro bog'lanishi orqali asl mehnat taqsimoti va tashkiliy tuzilmaga kirib boradi, shaxsni raqamli tarmoqning asosiy qaramiga aylantiradi va shaxs mustaqil birlik sifatida yangi ijtimoiy shaklni shakllantiradi. Shaxslar va jamiyat o'rtasidagi munosabatlar, ijtimoiy farqlanishning asosiy mantig'i va ijtimoiy faoliyatning asosiy tamoyillari ham chuqur o'zgarishlarga uchraydi[3].

Bundan tashqari, axborot portlashi va axborot qaramlarining birgalikda mavjudligi, kiberfazoning inklyuzivligi va nutqning qutblanishi, shuningdek, semirish tuzilmalarining birgalikda mavjudligi va bo'shliqlarning kengayishi ham ko'pchilikning e'tiborini tortdi. Raqamli texnologiyalar natijasida yuzaga kelgan ijtimoiy o'zgarishlar va raqamli jamiyatdagi yangi muammolar sharoitida chuqur ilmiy izlanishlar o'tkazish zarurati raqamli ta'limni paydo bo'lisiga olib keldi. Raqamli ta'limni quyidagicha ta'riflaydi: raqamli ta'lim - raqamli texnologiyalarni ishlab chiqish va qo'llashni o'rganish uchun ilmiy nazariyalar va metodologik usullaridan foydalanadi, raqamli texnologiyalarning inson xulq-atvori va jamiyat faoliyatiga ta'siriga e'tibor qaratadi va raqamli texnologiyalar va ijtimoiy muhit o'rtasidagi o'zaro munosabatlar mexanizmlarini o'rganadi. Shuni ta'kidlash kerakki, bu ta'rif asosan raqamli ta'limning hozirgi rivojlanishiga asoslanad [4]i. Raqamli ta'lim raqamli texnologiyalarning rivojlanishi va qo'llanilishini va ular bilan bog'liq ijtimoiy o'zgarishlarni pedogogik nuqtai nazardan o'rganadi. Biroq, raqamli ta'lim hali boshlang'ich bosqichida va ko'plab asosiy masalalarni hal qilishi kerak, bu butun dunyo bo'ylab faylasuflar, pedagoglar uchun ajoyib tadqiqot imkoniyatini beradi.

Shuni ta'kidlash kerakki, raqamli texnologiyalarni qo'llash milliy chegaralarni kesib o'tgan bo'lsa-da, raqamli ta'lim bo'yicha tadqiqotlar xalqaro muloqotni davom ettirgan holda, hali ham muayyan ijtimoiy va madaniy muhitlarga e'tibor qaratish kerak. Raqamli texnologiyalarni ishlab chiqarish va qo'llash, raqamli jamiyatda tegishli tadqiqotlar uchun noyob imkoniyatlar yaratadi.

Adabiyotlar ro'xati:

1.Anderson, Ken, Dawn Nafus, Tye Rattenbury, and Ryan Aipperspach. 2009. Numbers Have Qualities Too: Experiences with Ethno-Mining. *Ethnographic Praxis in Industry Conference Proceedings* 2009: 123–140

ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF 2024 = 5.073/Volume-2, Issue-4

2. Aseeri, Sahar, Sebastian Marin, Richard N. Landers, Victoria Interrante, and Evan S. Rosenberg. 2020. Embodied Realistic Avatar System with Body Motions and Facial Expressions for Communication in Virtual Reality Applications. In 2020 IEEE Conference on Virtual Reality and 3D User Interfaces Abstracts and Workshops (VRW), 580–581.

3. Berry, Rachel A., Rachel F. Rodgers, and Jenna Campagna. 2021. Outperforming iBodies: A Conceptual Framework Integrating Body Performance Self-Tracking Technologies with Body Image and Eating Concerns. *Sex Roles* 85: 1–12.

4. Грязнова Е.В. Виртуальная реальность: анализ смысловых элементов понятия // *Философские науки*. 2005. №2. -С. 125-143;

